

نت‌های ماندگار سینمای جنگ؛ صدای این "سوت" فراموش نمی‌شود

بدون تردید مجید انتظامی یکی از مهم‌ترین آهنگسازان سینمای دفاع مقدس محسوب می‌شود که آثار تولید شده از سوی او در این عرصه تبدیل به اصلی‌ترین نماد معرفی فیلم‌ها به مخاطبان شده است.

اما یکی از کارهای قابل توجهی که بیشتر از دیگر آثار مجید انتظامی با اقبال گسترده‌تری از سوی مخاطبان مواجهه شد، موسیقی متن فراموش نشدنی فیلم سینمایی «از کرخه تا راین» به کارگردانی ابراهیم حاتمی کیا است. این فیلم سال ۱۳۷۱ تولید و از همان زمان تاکنون به‌عنوان یکی معتبرترین و مهم‌ترین آثار سینمای کشورمان در بین مخاطبان معرفی شده، اثری که موسیقی آن نیز اکنون شماییلی از جهانی‌ترین و موجه‌ترین موسیقی فیلم‌های سینمای کشورمان به حساب می‌آید و همچنان مورد وثوق مخاطبان سینما و موسیقی است.

فارغ از تمام جذابیت‌ها دراماتیکی که فیلم سینمایی «از کرخه تا راین» به‌عنوان یک ملودرام جنگی از خود به مخاطبان نشان داد و توانست به‌عنوان یکی از بهترین آثار سینمایی ایران طی دهه هفتاد لقب بگیرد، این موسیقی متن اثر که در لحظه‌لحظه فیلم جان و روح مخاطب را با هم همراه می‌کرد. آنچنان که بسیاری از تماشاگران بعد از تماشای فیلم بسرای اولین بار حتی برای دومین و سومین بار و شنیدن موسیقی اثر به سینما مراجعه می‌کردند تا از آنچه مجید انتظامی برای مخاطبانش ارائه کرده بود، بیشتر لذت ببرند. لذتی شنیداری که سازندگان موسیقی متن اثر را مجاب کرد که بعدها آلبوم موسیقی این فیلم ماندگار ابراهیم حاتمی کیا را توسط انتشارات «نی داود» در دسترس مخاطبان قرار داده و اتفاقاً هم با استقبال خوب شنوندگان مواجه شوند.

در طول بیست‌سالگی که از ساخت و

پدش، عزت‌الله انتظامی همراه با دو برادر خود به تحصیل موسیقی پرداخت. انتظامی تحصیلات موسیقی را در کنسرواتوار تهران آغاز کرد و برای ادامه تحصیل به آلمان غربی و دانشگاه دولتی برلین نزد استادانی چون کارل اشتاین و لوتار کخ به تحصیل پرداخت. او به‌عنوان هنرمند تک‌نواز بر صحنه شهرهای برلین آلمان و ناسی، ماریس و لیون فرانسه نیز ظاهر شده است. این هنرمند در سال ۱۳۵۳ به کشورمان بازگشت و ضمن همکاری با ارکستر سمفونیک تهران به تدریس در دانشگاه تهران و هنرستان عالی موسیقی مشغول شد. انتظامی همزمان ساخت موسیقی فیلم را نیز با فیلم «زال و سیمیرغ» آغاز کرد و با فیلم «سفر سنگ» ساخته مسعود کیمیایی اولین فیلم بلند خود را شروع کرد.

انتظامی به‌خاطر آثار ارزشمند خود در عرصه آهنگسازی فیلم خود موفق به کسب چهار سیمرغ بلورین از جشنواره فیلم فجر، دو دیپلم افتخار از همین جشنواره و همچنین دو بار کاندیدای جشنواره فجر شده است. البته در کارنامه فعالیت‌های مجید انتظامی ساخت موسیقی متن بیش از هشتاد فیلم سینمایی به چشم می‌خورد که موسیقی آثار او در حوزه سینمای دفاع مقدس از جمله کارهای درخشان و ماندگار او محسوب می‌شوند.

«در محاصره - ۱۳۶۰»، «سردار جنگل - ۱۳۶۲»، «به کارگردانی امیر فویدل، «عقاب‌ها - ۱۳۶۳» به کارگردانی ساموئل خاچیکیان، «پلاک - ۱۳۶۴» به کارگردانی ابراهیم حاتمی قاضی زاده، «گذرگاه - ۱۳۶۵» به کارگردانی شهریار بحرانی، «هراس - ۱۳۶۶» به کارگردانی شهریار بحرانی، «آثاری که حتی گاهی از خود فیلم هم بیشتر در گوش شنیداری و نگاه دیداری جامعه ایرانی باقی ماند و به حدی از خود تاثیر به جای گذاشته که قطعاً نمی‌تواند آن‌ها را فراموش کرد. اینها قطعاً آثاری ارزشمند در کنار سایر مستندات دورانی هستند که تاریخ هم از رشادت‌ها و شهامت‌های به نیک و احترام یاد خواهد کرد.

بررسی کارنامه و فعالیت‌های متعدد از آهنگسازان برگزیده سینمای ایران در حوزه سینمای دفاع مقدس را در ادامه می‌خوانید. مجید انتظامی از آهنگسازان شناخته شده کشورمان در حوزه موسیقی فیلم «هنرمندی است که یقیناً جزو برترین هنرمندان در عرصه آهنگسازی فیلم معرفی شده و آثار ماندگاری که از وی در حوزه سینمای دفاع مقدس بر جای گذاشته گواه ارزشمندی برای اثبات این ادعا است که وی را قطعاً به‌عنوان یکی از مهم‌ترین هنرمندان موسیقی فیلم‌های دفاع مقدس معرفی می‌کند. مجید انتظامی در سال ۱۳۲۶ در خانوادای هنرمند در تهران به دنیا آمد. وی با راهنمایی‌های

می‌شود، نظر کارگردان این بوده که این شخصیت سینمایی اش شش، به طوری که وی در سال‌های بعد به واسطه توانایی‌هایش در این عرصه اقدام به نگارش آثار و سفرهای جهانی چون «پیار»، «انقلاب اسلامی»، «مقامت»، «خرمشهر»، «این فصل را با من بخوان» و «صلح» نموده و هر کدام رادر فواصل زمانی مختلف با ارکسترهای بزرگ و صاحب نام کنسورمان اجرا کرد. این در حالی بود که انتظامی در مواردی هم اقدام به اجرای زنده موسیقی فیلم «از کرخه تا راین» هم کرده بود که این اجراها نیز با استقبال خوب شنوندگان مواجه شد.

با استقبال خوب شنوندگان مواجه شد. **انقلاب درونی آهنگسازی که ساخت موسیقی فیلم‌های دفاع مقدسی را ادای دین می‌داند**

وی درباره انگیزه‌ها و دغدغه‌های خود برای ساخت آثار موسیقی با مضامین دفاع مقدس گفته است: بیشتر کارهایی که من در عرصه موسیقی فیلم انجام دادم در رابطه با دفاع مقدس است. اینها آثاری هستند که من با باورم آنها را ساختم چرا که همواره احساس می‌کردم برای ادای دینم به این کشورم که من با موسیقی آن را ادا کردم. وقتی در جایی از آهنگساز موسیقی متن فیلم «از کرخه تا راین» می‌پرسد که چه موفقی‌هایی موجب ماندگاری این موسیقی شد، وی پاسخ می‌دهد: وقتی صحنه‌ای از یک فیلم روی شما اثر عمیق می‌گذارد، آن صحنه خود به خود یک تپسی را به همراه می‌آورد. آن تپ در لحظه اول فقیرو کوچک است اما وقتی روی آن تعمق و تفکر و تمرین صورت می‌گیرد آن تپ گسترش پیدا می‌کند و ابعاد مختلفی را برای آن آهنگساز به همراه می‌آورد. در ساخت موسیقی متن فیلم «از کرخه تا راین» نیز چنین اتفاقی برایم افتاد شرایطی که در فیلم «بوی پیراهن یوسف» نیز ادامه پیدا کرد. من وقتی صحنه‌ای فیلم آن جایی که علی دهکردی همراه داشتم، شرایطی که به هیچ وجه متکی بر سفسارش پدر هنرمندش وابسته نبود و این هنر و نبوغ وی در آهنگسازی بود که برایش اتفاقات جدیدی را رقم زد. کما اینکه از این سال‌ها بود که علاوه بر همکاری با ابراهیم حاتمی کیا در ساخت موسیقی متن فیلم «بوی پیراهن یوسف» و «آژانس شیشه‌ای» با نبوغ پیشنهادت ریز و درشتی مواجه شد که گویی صاحبان آثار سینمایی را شگفت‌زده کرده بود. شرایطی که فقط بسرای او و تعدادی محدود از هم‌نسلانش در آن سال‌ها رقم خورد، اما هرچه بود فصل جدیدی از آهنگسازی در سینما را به واسطه توانایی این گروه از هنرمندان رقم زد.

انتظامی اگرچه در جشنواره یادهم فیلم فجر فقط توانست دیپلم افتخار بهترین موسیقی متن را با موسیقی فیلم «از کرخه تا راین» دریافت کند، امسا این موسیقی سرآغاز فعالیت‌های چشم‌گیری از او در قامت آهنگساز آثار مرتبط با دفاع مقدس فارغ از دیگر کارهای ارزشمند سینمایی اش شش، به طوری که وی در سال‌های بعد به واسطه توانایی‌هایش در این عرصه اقدام به نگارش آثار و سفرهای جهانی چون «پیار»، «انقلاب اسلامی»، «مقامت»، «خرمشهر»، «این فصل را با من بخوان» و «صلح» نموده و هر کدام رادر فواصل زمانی مختلف با ارکسترهای بزرگ و صاحب نام کنسورمان اجرا کرد. این در حالی بود که انتظامی در مواردی هم اقدام به اجرای زنده موسیقی فیلم «از کرخه تا راین» هم کرده بود که این اجراها نیز با استقبال خوب شنوندگان مواجه شد.

انتظامی در یک گفتگوی دیگر که مصاحبه شونده از وی درباره حس و حال متفاوت آهنگسازی فیلم «از کرخه تا راین» از جمله آن صدای سوت معروف در موسیقی با هنرمندی مرحوم خورشید فر سوال کرد بود، پاسخ داد: «این نخستین فیلمی بود که فضا را کمی نامتعارف‌تر از دیگر فیلم‌های زمان خودش بود. این فیلم خارج از ایران را با فرم بانی دیگری نشان می‌داد. برای خود من تاثیر زیادی داشت و اتفاقات فیلم برایم تکان‌دهنده بود. آن موقع می‌گفتم خدا کند موسیقی چیزی از تصویر کم نیارد. [...]

بزرگ‌ترین صدا به انسان یا صدای حجره است یا سوت که البته در این فیلم سوت را انتخاب کردم. البته نخستین کسی نبودم که از سوت استفاده می‌کردم. قبل از من هم از سوت استفاده شده بود. زمانی که فیلم از کرخه تا راین ساخته شد آلمانی‌ها یک موسیقی صلح ساخته بودند که آن هم با سوت اجرا شده بود. من هم با استفاده از سوت بیشتر در آن فیلم می‌خواستم فریاد صلح برده‌م و چون موسیقی فیلم صلح طلب است به این سمت رفتم. [...]

من در موسیقی فیلم‌های «از کرخه تا راین» و «بوی پیراهن یوسف» جای خالی سوت را احساس می‌کردم و به همین دلیل از علیرضا خورشید فر برای همکاری کمک گرفتم چون به توانایی سوت‌زدن او اطمینان کامل داشتم و با شوق بسیار هم از این کار استقبال کرد. جالب اینکه وقتی موسیقی فیلم مورد استقبال مردم قرار گرفت خیلی‌ها تمایل داشتند بدانند این سوت دستگاه است یا سوت زنده انسان.

سمپوزیوم مجسمه سازی هفت سنگ در جزیره کیش

عکس‌ها: جعفر همافر

اقتصاد کیش | **پرتیراژترین و با سابقه‌ترین نشریه جزیره کیش** | **گسترده‌ترین شبکه اطلاع‌رسانی داخلی منطقه آزاد کیش** | روزنامه

۴۴۴۲۴۹۶۹ | ۴۴۴۲۴۹۹۹